EIA/SEA ako nástroj hodnotenia plánov a projektov významne ovplyvňujúcich územia sústavy Natura 2000

Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica
Ing. Renáta Žiačiková, Ing. Zuzana Lichá

Hodnotenie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality sústavy Natura 2000 - ustanovenia článkov 6(3) a 6(4) smernice 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín

Čl. 6.(3-4)

- Obsahuje procedurálne požiadavky, na základe ktorých sa posudzujú plány a projekty, ktoré môžu mať významný vplyv na lokality Natura 2000
- *„akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí s určitou lokalitou alebo nie je pre starostlivosť o ňu nevyhnutný, ale pravdepodobne bude mať na túto lokalitu významný vplyv samostatne alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi, bude predmetom primeraného hodnotenia dopadov na lokalitu z hľadiska cieľov ochrany lokality“*

Transpozícia Smernice o biotopoch v legislatíve SR :

• zákon č. **543/2002** Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov **§ 28 odseky 2 – 5** (ďalej zákon o OPaK)

• zákon č. **24/2006** Z. z. o posudzovaní vplyvov na ŽP v znení neskorších predpisov **§ 18 ods. 12, §38 odseky 3 a 4** (ďalej zákon EIA)

Hodnotenie plánov a projektov :

1. **plán alebo projekt podlieha posudzovaniu podľa zákona EIA (zisťovacie konanie / povinné hodnotenie) –** v samotnom procese sú kapitoly venované predpokladaným vplyvom na územia sústavy chránených území (územia Natura 2000)

2. **plán alebo projekt nepodlieha posudzovaniu podľa zákona EIA, ale môže mať samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou významný vplyv na územie sústavy chránených území (Natura 2000) –** postup určený zákonom o OPaK § 28 ods.3, 4

Postupnosť krokov pri posudzovaní projektu podľa §28 zákona č. 543/2002 Z. z.

- 1. navrhovateľ predloží návrh plánu /projektu na posúdenie orgánu ochrany prírody a krajiny (KÚ ŽP)
- 2. KÚ ŽP vydá k plánu/projektu stanovisko v lehote do 30 dní.
- 3. Podkladom pre stanovisko KÚ ŽP je zvyčajne stanovisko organizácie ochrany prírody. Prílohou stanoviska organizácie OP sú formuláre odporúčané Metodickou príručkou k ustanoveniam článkov 6(3) a 6(4) smernice o biotopoch – Formulár pre zisťovacie konanie, Formulár o nezistení významných účinkov.
- 4. Ak KÚŽP vo svojom stanovisku konštatuje, že plán/projekt ***môže pravdepodobne mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom /projektom významný vplyv na územie sústavy chránených území***, je predmetom posudzovania podľa zákona EIA

Príloha č. 1 **PVL nevyhradeného nerastu stavebného kameňa v k. ú. Sebechleby na roky 2009-2029, formulár pre zisťovacie konanie**

Stručný popis projektu alebo plánu	**„Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu – stavebného kameňa v katastrálnom území Sebechleby na roky 2009 - 2029“** Projekt predpokladá ťažbu stavebného kameňa (andezitu) v objeme cca 26 - 34 tis. m^3 (70 – 90 tis. t), za účelom využitia na výrobu rôznych, trhom požadovaných frakcií drveného hutného kameniva a kameňa na rôzne stavebné účely, do roku 2029. Kameňolom sa nachádza v k. ú. Sebechleby, okres Krupina. Dobývanie andezitu má byť vykonávané na pozemku parc. č. 5707/8 o plošnej výmere 4,8974 ha. Ťažba by mala prebiehať v už otvorenom stenovom lome, v ktorom bol v minulosti vytvorený dobývací rez s max. výškou v strednej časti cca 37 m.
Stručný popis územia sústavy Natura 2000	***Územie európskeho významu Stará hora*** Územie ložiska sa nachádza v území európskeho významu **Stará hora**, ktoré bolo vyhlásené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 239/2004. Predmetom ochrany sú biotopy európskeho významu: Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Xerotermné kroviny (40A0) a druhy európskeho významu: roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), *Dioszeghyana schmidtii,* kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*) a sysľ pasienkový *(Spermophilus citellus)*. Cieľom ochrany je zachovanie biotopov a druhov európskeho významu a zabezpečenie prežitia a rozmnožovania európsky významných druhov. Dotknuté územie je súčasťou CHKO Štiavnické vrchy a platí v ňom druhý stupeň ochrany podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Kritériá hodnotenia	
Popis individuálnych prvkov projektu, u ktorých je pravdepodobné, že môžu mať dopady na územie sústavy Natura 2000	1. Dobývanie nerastnej suroviny – ťažobné práce 2. Skrývkové práce 3. Dobudovanie dopravných komunikácií v rámci lomu 4. Intenzívne využívanie prístupovej komunikácie
Popis všetkých pravdepodobných priamych, nepriamych alebo sekundárnych dopadov projektu na územie sústavy Natura 2000.	V súvislosti s prípravou a realizáciou **aktivity č.1** dôjde k: - zvýšeniu hluku počas celého 19-ročného obdobia ťažby kameňa, pričom najväčšia intenzita bude priamo v mieste ťažby alebo odstrelu, - zvýšeniu prašnosti prostredia V súvislosti s realizáciou **aktivity č.2** dôjde k: - odstráneniu vegetačného a pôdneho krytu

Príloha č. 2 **PVL nevyhradeného nerastu stavebného kameňa v k. ú. Sebechleby na roky 2009-2029, záznam o nezistení významných účinkov**

Názov projektu	**Plán využívania ložiska nevyhradeného nerastu – stavebného kameňa v katastrálnom území Sebechleby na roky 2009 - 2029**
Názov a poloha územia sústavy Natura 2000.	***Územie európskeho významu Stará hora*** Činnosť je lokalizovaná do územia bývalého lomu, v okrajovej časti územia európskeho významu Stará hora. Dotknuté územie je zároveň súčasťou CHKO Štiavnické vrchy. V území platí 2. stupeň územnej ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.
Popis projektu.	Kameňolom sa nachádza v k. ú. Sebechleby, okres Krupina. Dobývanie andezitu má byť vykonávané na pozemku parc. č. 5707/8 o plošnej výmere 4,8974 ha. Rozšírenie starého povrchového lomu, predpokladá ťažbu stavebného kameňa (andezitu) v objeme cca 26 - 34 tis. m^3 (70 – 90 tis. t), za účelom využitia na výrobu rôznych, trhom požadovaných frakcií drveného hutného kameniva a kameňa na rôzne stavebné účely, do roku 2029. Ťažba by mala prebiehať v už otvorenom stenovom lome, v ktorom bol v minulosti vytvorený dobývací rez s max. výškou v strednej časti cca 37 m.
Súvisí projekt priamo s manažmentom územia alebo je preň nevyhnutný?	Projekt nie je vyvolaný manažmentovými potrebami lokality.
Existujú ďalšie projekty, ktoré by spolu s týmto projektom mohli ovplyvniť územie sústavy Natura 2000?	Nie sú nám známe žiadne ďalšie projekty, ktoré súvisia s posudzovaným projektom.
Hodnotenie významnosti účinkov	
Popíšte, prečo je pravdepodobné, že projekt alebo plán (samotný alebo v kombinácii) bude mať vplyv na územie sústavy Natura 2000.	V súvislosti s prípravou a realizáciou hodnotenej činnosti dôjde k: - zvýšeniu hluku počas celého 19-ročného obdobia ťažby kameňa, pričom najväčšia intenzita bude priamo v mieste ťažby a spracovania, - zvýšeniu prašnosti prostredia , - odstráneniu vegetačného a pôdneho krytu, - zvýšeniu premávky na účelovej komunikácii medzi lomom a cestou, - zvýšeniu intenzity hluku, prašnosti a exhalátov na prepravných komunikáciách mimo lomu.
Vysvetlite, prečo tieto účinky nie sú považované za významné.	Priamo v území dotknutom realizáciou projektu nie sú evidované biotopy ani biotopy druhov, ktoré sú predmetom ochrany v území európskeho významu. Navrhovaná činnosť je situovaná do okrajovej časti územia európskeho významu, do bývalého lomu, ku ktorému v súčasnosti vedie prístupová komunikácia.
Zoznam odborných inštitúcií, s ktorými bola záležitosť prerokovaná.	KÚ ŽP v Banskej Bystrici.
Výsledky rokovania.	Oslovené inštitúcie nepovažujú účinky vyvolané projektom za významné pre predmet ochrany územia európskeho významu Stará hora.

Dopravná infraštruktúra Horné Sŕnie – Brumov
hodnotenie podľa § 28 zákona č. 543/2002 Z. z

Územie európskeho významu Rieka Vlára

biotopy európskeho významu:

91E0* (Ls1.3) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, 6430 (Lk5) Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, 3270 (Br5) Rieky s bahnitými až piesočnatými brehmi s vegetáciou zväzov *Chenopodion rubri* p. p. a *Bidentition* p. p., 3260 (Vo4) Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis* a *Callitricho-Batrachion,* 6510 (Lk1) Nížinné a podhorské kosné lúky, 3220 (Br2) Horské vodné toky a bylinná vegetácia pozdĺž ich brehov

druhy európskeho významu: hrúz bieloplutvý (*Gobio albipinnatus*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), pĺž zlatistý (*Sabanejewia aurata*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*).

<u>ÚEV Rieka Vlára je súčasťou CHKO Biele Karpaty, platí v ňom 2. stupeň ochrany.</u>

Prvky projektu s predpokladanými dopadmi na územie európskeho významu **Rieka Vlára**

stavebné objekty

SO 01

výstavba a rekonštrukcia cesty (trasa A-E), dĺžka 4067,93 m, plocha 14 270 m2

Trasa A: 5 výhybní, rekonštrukcia priepustov v km 0,977 a 1,920, nový rúrový priepust v km 1,100.

Trasa B: 1 výhybňa, priepust v km 0,250.

Trasa C: 3 výhybne, priepusty (0,342; 0,370; 0,618), križovanie rieky v km 0,925.

Trasa D: križovanie rieky v km 0,036 (brod).

Trasa E : 1 výhybňa, križovanie rieky v km 0,04162 (brod), križovanie železnice

SO 02

brody cez koryto rieky Vlára v rkm 6,650 (44 m), 7,47 (61 m) a 9,32 (49 m), brody existujú, navrhuje sa **opevnenie dna**.

SO 03

oprava pravého brehu a úprava ľavého brehu rieky Vlára v rkm 8,6-8,7

Hodnotenie vplyvu navrhovanej cesty na ÚEV **Rieka Vlára**

Dopad na funkciu ÚEV Rieka Vlára:

Realizácia projektu pravdepodobne nenaruší základné funkcie ÚEV. Likvidácia cca 30 % plochy biotopu európskeho významu 6430 (Lk5) Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach z jeho celkovej rozlohy v ÚEV. Poškodenie štruktúry dna vodného biotopu (spevnenie kameňom a betónom) na dĺžke výrazne menšej ako je 1% dĺžky chráneného úseku koryta toku Zničenie niekoľkých najvýznamnejších lokalít vhodných na rozmnožovanie obojživelníkov.

*Prvky s predpokladaným **významným** vplyvom* SO1, SO2 – môžu spôsobiť ďalšie rozšírenie inváznych druhov rastlín do vzácnych biotopov, ktoré trasa síce priamo nezasahuje, ale prechádza v ich bezprostrednej blízkosti trasy komunikácie

Výsledkom hodnotenia bol záver, že činnosť môže mať samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou významný vplyv na územie sústavy chránených území a bude predmetom posudzovania v procese EIA.

Lom Sebechleby hodnotenie podľa § 28 zákona č. 543/2002 Z. z.

Súčasný stav lokality

Lokalizácia zámeru: **ÚEV Stará hora (SKUEV 0259)**
Územie je zároveň súčasťou CHKO Štiavnické vrchy, platí v ňom 2. stupeň ochrany**.**

Predmetom ochrany sú **biotopy európskeho významu:** Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Xerotermné kroviny (40A0) a **druhy európskeho významu:**
roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), ohniváčik veľký (*Lycaena dispar*), *Dioszeghyana schmidtii,* kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*) a syseľ pasienkový *(Spermophilus citellus).*

Prvky projektu s predpokladanými dopadmi na územie európskeho významu **ÚEV Stará hora**

- dobývanie nerastnej suroviny – ťažobné práce
- skrývkové práce
- dobudovanie dopravných komunikácií v rámci lomu
- intenzívne využívanie existujúcej prístupovej komunikácie

Predpokladané vplyvy:

- zvýšeniu hluku počas obdobia ťažby kameňa,
- odstráneniu vegetačného a pôdneho krytu v blízkosti existujúceho lomu,
- zvýšeniu premávky na účelovej komunikácii medzi lomom a cestou
- zvýšeniu intenzity hluku, prašnosti a produkcie exhalátov na dopravných komunikáciách a v ich blízkosti.

MVE Liptovská Teplá II posudzovania podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Lokalizácia zámeru: **ÚEV Rieka Váh (SKUEV0253)**

V území európskeho významu Rieka Váh platí 4. stupeň ochrany.

Predmet ochrany:

biotopy európskeho významu:

Nižinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu *Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion* (3260)

druhy európskeho významu:

mlynárik východný (*Leptidea morsei*), pimprlík mokraďný (*Vertigo angustior*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), kolok vretenovitý (*Zingel streber*), hrúz fúzatý (*Gobio uranoscopus*), hlavátka podunajská (*Hucho hucho*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), vydra riečna (*Lutra lutra*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) a podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Pri realizácii navrhovanej činnosti v území európskeho významu **Rieka Váh** predpokladáme nasledovné vplyvy:

- zásah do ÚEV, ktorého predmetom ochrany sú ryby, vodné a pobrežné druhy biotopov,
- k prehradeniu toku a vytvoreniu bariéry na toku, ktorá bez dodatočných opatrení ochudobní ďalší tok Váhu o ichtyofaunu,
- k zániku súčasného perejnatého úseku a tým aj pobytového prostredia niektorých druhov rýb,
- k likvidácii cca 400 metrov nenarušeného koryta rieky so súvislými brehovými porastami s prirodzeným drevinovým zložením.

Ďakujeme za pozornosť.

viac informácií na **www.sopsr.sk**